

BİR KORE ŞEHİDİMİZ VE ARDINDAN YAZILANLAR*

Yrd. Doç. Dr. Erol ÜLGEN**

ÖZ: Türkiye, 1950 yılında Birleşmiş Milletler'in çağrısına uyarak, Güney Kore'nin yanında çoğu gönüllülerden oluşan yeni bir tugayla savaşa katılır. Bu vesileyle NATO'ya girer. Bu acımasız savaşın gönüllü kahraman subayları arasında Kırşehirli Kd. Yzb. Esat Nadir Öztüzün de vardır. Çocukluk hayatı çok çetin geçen Öztüzün'ün meslek hayatı başarılarla doludur. Henüz 32 yaşındayken 22 Kasım 1950'de Kunuri'de şehit olur. Bu çalışmada yakın tarih hatırlatılmış, şehit Öztüzün, kaynaklara dayalı olarak çeşitli yönleriyle tanıtılmış ve anlatılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kore Savaşı, NATO, Esat Öztüzün'ün Hayatı, şehit Kunuri

A Martyr In The Korean War And Posthumous Remarks

ABSTRACT: In 1950, Turkey accepting the call of military help of United Nations to South Korea, joined the allied forces with her newly formed volunteers. Finally, Turkey become a member Nation of NATO. Senior Captain Esat Nadir Öztüzün, from the city of Kırşehir (Turkey), was one of the volunteer officers and heroes of this ruthless war. Although Captain Öztüzün had experienced many difficulties during his childhood, he was very successful in his professional life. He was only 32 years old when he became a martyr in the battle of Kunu-ri on November 29, 1950. This study aims to focus on the Korean War describing the life and also the heroic struggles of the martyr Öztüzün based on documentary materials available.

Key Words: Korean War, NATO, Esat Öztüzün's Life, Esat Öztüzün's Martyrdom, Battle of Kunu-ri

* Esasları, 12-13 Ekim 2005 tarihinde Kırşehir Valiliği ve Gazi Üniversitesinin Birlikte Düzenlediği "II. Kırşehir Üzerine Araştırmalar Sempozyumu"nda sunulan bildirinin metninden.

** Beykent Üni. Fen-Ed. Fak. TDE Böl., erolulgen@superonline.com

Yirminci asırda, dünyanın çeşitli noktalarında, bazı olumsuz sosyal ve siyasi hadiseler birbiri ardına cereyan etmiş; özellikle ortaya çıkan savaşlar, insanları yerlerinden, yurtlarından ayırmış; geride de büyük yıkıntılar, acılar bırakmıştır. Bütün dünya insanlığını etkileyen bu hadiselerden biri de, 25 Haziran 1950'de Sovyetler Birliği'nin desteğini alan Kuzey Kore'nin, Güney Kore'ye saldırısıyla başlayan savaştır.

İkinci Dünya Savaşı sonrasında esen soğuk savaş rüzgarları, 1950 başlarında uzak doğuda cereyan eden ve hızla gelişen bu siyasi hadise sonrasında sıcak savaşa dönüşmüş ve Türkiye'yi de ileriye dönük güvenliği açısından içerisine sürüklemiştir.

Biz, bu çalışmamızda, Kore Savaşı'nda nasıl yer aldığımızdan kısaca söz ettikten sonra, Kore Savaşına gönüllü olarak katılan Kırşehirli şehit kıdemli yüzbaşı Esat Öztüzün'ün hayat hikâyesini, şehit oluşunu ve hakkında yazılanları anlatmaya çalışacağız.

Birleşmiş milletlerin çağrısına uyularak, Güney Kore'ye silahlı kuvvetler gönderme teklifini ilk kabul eden ülkelerden birisi de Türkiye'dir (Soykut 1952: 5; Denizli 1994: 185; Akay 1985: 14). Türk hükümetinin aldığı karar ve Genelkurmay Başkanlığı'nın 3 Ağustos 1950 tarihli emri ile Kore Türk Silahlı Kuvvetleri adıyla Ankara'da bir tugay kurulur ve (Denizli 1994: 62) 4500 kişiden oluşan takviyeli Tugayın Komutanlığına 10 Ağustos 1950'de 2'nci Zırhlı Tugay Komutanı Süvari Tuğgeneral Tahsin Yazıcı atanır (Denizli 1994: 63). Birlik, 25 Eylül 1950 tarihinden itibaren, birkaç gün ara ile ve üç kabile halinde ABD tarafından gönderilen gemilerle İskenderun'dan Kore'ye hareket eder. Yirmi günlük yolculuktan sonra Kore'nin Pusan limanına ulaşılır (Soykut 1952: 9, 13; Polat 1957: 12; Akay 1985: 19; Aslanoğlu-Arna 1951: 53-54; Denizli 1994: 186).

Yolluk ve aylıkları Türk Hükümeti tarafından karşılanan, ABD silah ve araç gereçleriyle donatılan Türk Kore Birliği, 20 Ekimde, 9'uncu Amerikan Kolordusunun emrine verilir. Birliğimiz, Kore'ye varışından kısa bir süre sonra, daha savaş hazırlığını tamamlayamadan ve çevreyi hiç tanımadan kendisini sıcak savaşın içerisinde bulur (Soykut 1952: 5, 37; Akay 1985: 26; Dora 1963: 155).

26 Kasım 1950'de, komünist Çin orduları taarruza geçerek Güney Kore ordusunu dağıtır; Birleşmiş Milletler cephesini yarar; Kunuri civarında konuşlanan 8'inci Kolorduyu kuşatır. İşte bu Çin saldırısını durdurma ve 8'inci Kolordu'yu kurtarma görevi, hiç beklenmedik bir anda Türk Tugayına verilir. Savaş hazırlığı dahi yapamadan kendisini savaşın içerisinde bulan Türk Tugayı, Kunuri'de yalnız başına, yanları ve arka cephesi açık, tepelerindeki gördükleri uçaklar hariç düşman hakkında hiçbir bilgisi olmadan, büyük kayıplar pahasına Birleşmiş Milletler ordu-

sunu kuşatılmaktan kurtarmak için büyük bir cesaret örneği göstererek ateşin içerisine girer (Denizli 1994: 186).

Türk Tugayı, 27-30 Kasım 1950'de girdiği ve dört gün süreyle gece gündüz tam manasıyla boğaz boğaza devam eden kanlı Kunuri savaşlarında (Soykut 1952: 5, 37; Akay 1985: 26; Dora 1963: 155) 8'inci Amerikan Kolordusunu kuşatılmaktan ve yok edilmekten kurtarır. Türk askerinin cephedeki bu kahramanlığı ve üstün başarısı, bütün dünyada ve Türkiye'de büyük yankı uyandırır (Denizli 1994: 186; Soykut 1952: 24; Öke 1990: 88-102; Sayılan 1966: 62; Dora 1963: 122; Sel 1979: 227).

Üç yıl süren Kore Savaşı'na, her yıl değiştirilmek suretiyle ve tam mevcutla katılan Türk Birliği, ateş hattındaki bütün çarpışmalarda yer alır. Savaş, 27 Temmuz 1953 tarihinde sona erer (Koloğlu Eylül 2000: 32). Türk Birliği, 1960'ta 200 kişilik bölük, 1965'te sembolik bir manga asker düzeyine indirilir ve 27 Haziran 1971'de bu manga da Güney Kore'den geri çekilir.

Savaşın başladığı tarihte görevde bulunan Demokrat Parti hükümetinin, TBMM'nin onayı olmadan ülke dışına asker gönderme kararı alması ve savaşa katılması, Türkiye'nin iç politikasında tartışmalara yol açar. Türk Birliğinin Kore'ye savaşa gidişi, yurt içinde Türk basınında, itirazların yükselmesine sebep olur. Yurt dışında da Türk askerinin Kore'ye gidişi geniş yankı uyandırır (Öke 1990: 67, 75). Kazanılan başarı Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ne büyük güç, itibar ve çeşitli imkanlar sağlar (Denizli 1994: 188). Bu fırsatı değerlendiren hükümet, Türkiye'nin güvenliği için 11 Ağustos 1950'de NATO'ya girmek istediğini Birleşmiş Milletler Genel Sekreterliğine bildirir (Öke 1990: 103). Birleşmiş Milletler çağrısına uyulması ve daha sonraki süreçte Türk askerinin Kore'de gösterdiği kahramanlık, Türkiye'nin Nato'ya üye olmasında önemli ve olumlu bir rol oynar.

Çanakkale ve Kurtuluş Savaşı'ndan sonra, Kore'de bir kez daha Türk'ün kahramanlığını dünyaya kabul ettiren Kore Birliğimiz, üç yıllık çarpışmalar süresince 721 şehit vermiştir (Denizli 1994: 184). 2147 subay, astsubay, er ve erbaşımız yaralanmış; Birliğimizin 234 mensubu tutsak düşmüş, 175'i ise kaybolmuştur (Altınok 2003, 457-458).

İşte bu acımasız savaşın kahramanlarından birisi de, bu savaşta şehit olan Esat Nadir Öztüzün'dür. Kendisi (1334) 1918 yılında Kırşehir'in Yenice Mahallesi'nde, Selgah Sokaktaki evlerinde dünyaya gelir. Babasının adı Haşımzade Hasan Efendi, annesinin adı ise Fati'dir. Esat, ikisi erkek, ikisi kız dört çocuklu bir ailenin en büyüğüdür. Babası Hasan Efendi, genç denilecek bir yaşta iken ölür. Babalarının ölümünden sonra, aile, ekonomik bakımdan büyük bir sıkıntıya düşer, ancak gayretli ve sabırlı bir insan olan anne Fati Hanım, büyük fedakârlık örneği gösterir.

Tek başına çalışarak, evinin geçimini ve çocuklarının eğitimlerini devam ettirebilmelerini sağlar. İlk ve orta öğrenimine Kırşehir’de devam eden Esat, 1935 senesinde ortaokuldan mezun olur.¹ Öğrenim hayatı yokluklar ve sıkıntılar içerisinde geçer. Özellikle ortaokul öğrenimi sırasında, yaz tatillerinde, kitap parası ve diğer ihtiyaçlarını karşılayabilmek için komşularının bağ ve bahçe işlerinde çalışır, Ökse suyu meravlığı (su dağıtıcılığı) yapar. Ortaokuldan sonra, hem kendisini kurtarmak hem de ailesine daha fazla yük olmamak için Temmuz 1935’te yatılı olarak Kuleli Askeri Lisesine girer (Yastıman 16. 3. 1995: 2). Kuleli’nin dokuzuncu sınıfında okuduğu sıra 19. Piyade Alayı’nda staj görürken Dersim olayı patlak verince, adı geçen alayla Dersim Harekatına katılır. Burada üstün başarı göstererek askerî tecrübe kazanır. Kuleli’de başarılı bir eğitim hayatı geçirdikten sonra Harp Okuluna devam eden Öztüzün, burada hava sınıfına ayrılır (Özkeleş 1 Ocak 1951: 1-2) ve 15 Şubat 1940 yılında 940-320 (T.C. Genelkurmay Başkanlığı 1992: 7; Soykut 1952: 49) sicil numarası ile Hava Asteğmen olarak Türk ordusu saflarına katılır. Üsteğmen rütbesine yükseldiğinde, kendi isteği ile 3 Aralık 1942’de havacılıktan piyade sınıfına geçer. Piyade sınıfında da askerlik mesleği ile ilgili üstün çalışmaları sonucu, 30 Ağustos 1950’de Kıdemli Yüzbaşılığa yükseltilir (Özkeleş 1 Ocak 1951: 1; Soykut 1952: 49).

Esat Öztüzün’ün meslek hayatında başarılı yükselişi sürerken, aile hayatında bunun tersine huzursuzluk vardır. Ailevi huzursuzluğun devam etmesi üzerine, 18 Nisan 1950 tarihinde hemşire olan eşi Saadet Hanım’dan mahkeme kararı ile boşanır (Yastıman 10. 3. 1995: 2). Bu sırada çocuklarından Solmaz 4, Haşim ise 2 yaşındadır. Anne ve babanın ayrılmasıyla ortada kalan çocuklardan Haşim, masrafları Esat Öztüzün tarafından karşılanmak üzere Bursa Çocuk Yuvasına, Solmaz ise, yakın akra-

¹ Esat Öztüzün’ün akrabası ve arkadaşı olan Şeref Özkeleş’in gazeteci Dursun Yastıman’a yazılı olarak verdiği Öztüzün ile ilgili anılarında, onun çocukluk ve yoksulluk günlerine ait şu bilgilere rastlanmaktadır: “*Esat Öztüzün ilk ve orta tahsilini Kırşehir’de tamamlamıştır. Ziya Kılıçözlü Türkçe, Asım Boyacıoğlu matematik öğretmeni idi. Esat’ın bir yüzünde yıl yarası izi vardı. Yoksul ve hamisiz bir çocuk olmasına rağmen derdini kimseye açmazdı. En yakın arkadaşı ve akrabası bendim. Gerek bizim gerekse onların evinde beraberce yaşadığımız günler çoktu. Sessiz, gösterişi sevmeyen ve fakat sözüne sadık, çok mütevazı, içli ve fakat tarif edilmeyecek derecede cesurdu. Beni içten sever ve güvenirdi. ...İdeallerimiz hemen hemen aynıydı. Ayağında eski bir postal, Japon keteni bir pantolonu ve sırtında da lâcivert ceketinden başka giyeceği yoktu. Esat bu derece fakir ve kimsesizdi. Dertli Anadolu türkü ve bozlaklarını severdi. Bahar ve yaz günlerinde bahçelerde gezerken türkü söylemem için beni zorlardı. Söylemediğim zaman çocuk gibi küserdi.*” (Yastıman 21. 4. 1995: 2).

balarıdan birisinin yanına verilir.² (Bugün için çocukları ile ilgili bir bilgiye sahip değiliz.)

Piyade Kd. Yzb. Esat Öztüzün de hayatının bu çalkantılı döneminde patlak veren Kore Savaşı'na gönüllü olarak katılan Türk subayları arasında yerini alır³ ve Kore Savaşına I. Kore Tugayı (T: C: Genelkurmay Başkanlığı, 1992: 7) III. Piyade Taburu Karargâh Bölük komutanı olarak katılır (Soykut 1952: 49). 29 Kasım 1950'de Kunuri'de şehit düştüğünde⁴ henüz 32 yaşındadır (Özkeleş 1 Ocak 1951: 2).

Esat Öztüzün'ün Kunuri'de şehit olduğu haberi önce Kırşehir'e, daha sonra da onun ana ve baba ocağı Yenice Mahallesi Selgah Sokaktaki evine ulaşır. Gencecik oğlunun şehit olduğu haberini alan ihtiyar annesi, bir anda gözyaşlarına boğulur. Aile yasa bürünür (Özkeleş 1 Ocak 1951: 2). Ancak ailesi, yakınları ve onu seven hemşehrileri onun nerede, nasıl şehit olduğuna dair bir bilgi alamamışlardır. Günümüzde de hâlâ faaliyetini sürdürdüğünü bildiğimiz Kırşehir Gençliğine Yardım Derneği⁵ yöneticileri, hürriyet ve insanlık mücahidi hemşehrilerinin akibetini, onun akrabalarına, dostlarına duyurabilmek için kendisi gibi Kore'de Topçu Yzb. olarak savaşan Kırşehir sevdalısı Refik H. Soykut'a, 22 Şubat 1951 tarihinde bir mektup yazarak, şehit Öztüzün hakkında bilgi isterler. Refik Soykut, daha sonra *Kore'de Ebedileşen Kahramanlar* (Soykut 1952: 49-52) adlı kitabında da geniş yer verdiği hemşehrisi Öztüzün ile ilgili kendi izlenimleri ve edindiği bilgileri yine bir mektupla Kırşehir Gençliğine Yardım Derneği yöneticilerine bildirir. Soykut mektubunda ve adı geçen kitapta Öztüzün ile ilgili şu ifadelere yer verir:

² Dursun Yastıman, Şeref Özkeleş'ten naklen yazdığı yazıda Öztüzün'ün her iki çocuğunu da ücretli yuvaya verdiğiinden söz etmektedir (Yastıman, 10. 3. 1995: 2; Özkeleş, 1 Ocak 1951: 1-2).

³ Akıbaşı ve yakın arkadaşı olan Şeref Özkeleş, Öztüzün'ün Kore'ye gidişiyile ilgili şu bilgileri vermektedir: "...Esat Öztüzün'ün kıdemli kara yüzbaşısı olarak gönüllü müraaat edenlerin başında olduğu haberini aldım. Bu haber kendi mektubu ile doğrulandı. İki çocuğunu ücretli olarak yuvaya verdi ve Kore'ye giden ilk Türk kafilesinde vazife aldı. Türk topraklarından ayrılışından şehadetine kadar çok mektup yazdı. O mektuplarının her bir satırı ayrı bir kıymet ve hatıradır bende." (Yastıman 10. 3. 1995: 2; Soykut, 1952: 49).

⁴ T.C Genelkurmay Başkanlığı Kara Kuvvetleri Komutanlığı İşlem Dairesi Başkanlığı Arşivi Bölümü'nden 23 Mart 2005 tarih ve 119933 sayılı tarafıma yazılan yazıda, Öztüzün'ün şehit düştüğü tarih 30 Kasım 2005 olarak belirtilmiştir (Kore Harbinde..., 1975: 418; T. C. Genelkurmay Başkanlığı, 1992: 7; Dora, 1963: 158); Kore'deki Türk Şehitliği'nde mezarı bulunmayan Esat Öztüzün'ün adı Ankara'da Harp Okulu önündeki yükselen muazzam anıtta yazılıdır (Yastıman 25. 4. 1995: 2).

⁵ Genel Merkezi Ankara'da bulunan derneğin şimdiki ismi "Kırşehir Öğrenim Gençliğine Yardım Derneği"dir.

“.....Piyade Kd. Yzb. Esat Öztüzün, III. Piyade Taburu Karargâh bölük komutanıydı. Öztüzün’ü 27 Kasım 1950 günü Kuzey Kore’de Tokchon’a doğru ilerlerken görmüştüm. Bölüğüyle birlikte yol kenarında istirahat ediyorlardı. Toplarımızla yanlarından geçip gitmiştik. Kore’deki savaşımız bugününün akşamından itibaren kanlı bir safhaya girmiş bulunuyordu. Öğleden sonra Tugayımız aldığı emirle çok sarp ve dar bir vadi yolundan geri dönmüş, karanlık basarken ilerdeki keşif unsurlarımız düşmanla çatışmıştı. 28 Kasım 1950 günü düşmanla her tarafta ve bütün kuvvetlerimizle savaştık ve düşmana epeyce kayıplar verdirdik. Düşman ateşinin yoğun olduğu yerlerden birisi de, III. P. Tb. Karargâh bölüğü-nün bulunduğu bölgedir. III. P. Taburu, bu gece, daha ziyade ikinci hatta ve ihtiyat durumundaydı.” (Soykut 1952: 49). Savaş bölgesinde geceleri sıfırın altına inen çok şiddetli soğuk sebebiyle, askerler, donmamak için sabaha kadar uyumuyorlardı (Dora 1963: 102, 104, 107; Yastıman 30. 3. 1995: 2).

Yzb. Refik Soykut, olayın devamını Esat Öztüzün’ün yanında bulunan bir üsteğmenin gözlemlerinden hareketle şöyle aktarmaktadır:

“.....Savaş sırasında düşman ateşinin baskın tesiri ve kesafeti, karargah bölüğünde takımlar arasındaki irtibatın derhal kaybolmasına sebep oluyordu. Bölük komutanı Yzb. Esat Öztüzün, her ne pahasına olursa olsun bölüğünü toplamak için uğraşüyor, “- Karargah bölüğü ben buradayım, toplanın...” diye bağıyor; ancak patlamalardan sesini kimseye duyuramıyordu. Aradan geçen yarım saatlik zaman zarfında, üç subay, bir başgedikli, geri kalanı çavuş ve er olmak üzere yirmiiki kişi toplanıyor. İlk defa I. Tb. İrtibat subayı İsmail Aknas’ın teklifine uyarak I. Tabur’u aramaya koyuluyorlar. Savaşmak için onlara katılmak istemelerine rağmen, geceleyin taburu bulamıyorlar. Sonuçta bir tepenin güney eteklerinde mola veriyorlar. Burada yorgunluk dolayısıyla hem dinleniyor, hem de etrafı dinliyorlar. Tan yeri ağarırken buldukları yerden ayrılmayı düşünüyorlar. Ancak ayrılmadan Yzb. Esat, askerlerinden bir takım halinde teşkilatlanmalarını, savaşta düşmanla temas halinde iken duruma göre ya kendilerini savunmalarını veya taarruz ederek düşmanı yarıp geçmelerini istiyor. Bölük hareket ediyor. Bu sırada düşmanla karşılaşılıyorlar. Karşılıklı açılan ateş altında, fundalıklar içinden geçerek tehlikeli ortamdan sıyrılmayı başarıyorlar. Ütğm. Ömer Köklü’nün pusulasından istifade ederek güneye doğru ilerliyorlar. Hava aydınlanıyor. Girdikleri bir mısır tarlasından kopardıkları mısırları çiğ çiğ yiyerek karınlarını doyuruyorlar. Daha sonra saat 10.00’a kadar yürüyorlar. Nihayet bir şose ve bir patika yol kavşağına rastlıyorlar. Patikadan gitmeye karar veriyorlar ve önlerinde iki gözcü olmak üzere yürüyüşe devam ediyorlar. Yorgun argın bir müddet daha yürüdükten sonra, ilerideki köyde ateş başında ısınan 50-60 kadar asker görüyorlar. Kim olduklarını

merak ettikleri bu askerleri önce Amerikan, sonra Güney Kore askerleri zannederek ilerliyorlar. Askerlere yüz metre kadar yaklaştıkları sırada, bunların düşman olduklarını anlasalar da iş işten geçmiş oluyor. Daha önceden tepeler çoktan tutulmuş olduğundan, ister istemez düşmanın avucuna düşüyorlar. Silahlar ellerinde, parmakları tetikte ve karşılarında duran kendilerinden 20 kat fazla bir kuvvetle kahramanca çarpışıyorlar. Çember daha da daralıyor. Yapılacak hiçbir şey kalmıyor. Saat 10.30 sularında esir alınan askerlerimizin her birinin silahlarını subay olduğu anlaşılan bir Çinli toplattırıyor ve ellerini sıkıyor. Üstlerini arattırıp kıymetli eşyalarını aldırıyor. Daha sonra, yol kenarında bir sıra halinde dizdiriyor. İlk dakikalarda iyi muamele gören askerlerimiz, orada yarım saat kadar bekletildikten sonra, kuzeye hareket eden bir Çin bölüğünün arkasında, birerli kolda ve peşlerinden bir makineli tabancalı asker takip ederek yürütülüyorlar. Yzb. Esat ile Ütğm. Köklü, düşmanın kendilerini eninde sonunda öldüreceğini ve ilk fırsatta hep beraber kaçmaya teşebbüs etmelerinin faydalı olacağını konuşup, silah arkadaşlarına bu hususu anlatıyorlar.

Yürüyüş halindeki bölüğün büyük bölümü bir virajı döndüğü sırada, karşıdan son süratle gelen bir Amerikan kamyonu virajı alamayarak devriliyor. İşte bu andaki karışıklıktan faydalanarak en geriden yürüyen Üstğ. Ömer Köklü arkalarındaki makineli tabancası olan Çinli muhafızı bir kafa kol çekerek dereye fırlatıyor.

- Haydi arkadaşlar... diye bağırarak hep birlikte güney-batıya doğru kaçmaya başlıyorlar. Arkalarından uzunca süren şiddetli bir ateş açılıyor. Bu kaçma hareketinden, ancak bir subayla dört erimiz kurtulabiliyor. Diğerleri ise kurtulamıyor. Düşman ateşinden kurtulanlar, geride kalanların vurularak şehit edildikleri düşüncesinde birleşmekte; fakat bu konuda kesin bir şey söyleyememektedirler. Daha sonra Müttefik Mütareke Komisyonu'na verilen Türk esirleri listesinde ise Yzb. Esat Öztüzün'ün adına rastlanmıyor.”(Soykut 18 Nisan 1951: 1-2; Soykut 1952: 49-52; Yastıman 14. 4. 1995: 2).

Öztüzün, 18 Kasım 1950 tarihinde teyzesinin oğlu Şeref Özkeleş'e yazdığı ve Kore'nin Taigu şehrinden postaladığı son hatıralarından biri olan mektubunda, savaşın ne kadar çetin ve zor olduğu konusunda şunları söylemektedir:

“...düşman çok sinsi ve kalleştir. Erlerim cidden cesaretli, ama korkunç arazi bizi düşündürmekte. Her şeye rağmen çarpışmak için can atıyoruz. Ne olursa olsun, mutlaka çok öldürmek azmindeyim. Bu azmim belki bire on, yirmi veya daha fazla olacaktır. Buna mukabil ben de öleceğim. Vatana döneceğimi hiç tahmin etmiyorum. Şayet dönersem, bu bir

mucize olacak. Çilekeş anama söyle, bugünlerde benim için daha çok dua etsin...” (Özkeleş 1 Ocak 1951: 2; Yastıman 10. 3. 1995: 2)

Şeref Özkeleş, Öztüzün’ün şehadet haberinden sonra duygu ve düşüncelerini şöyle dile getirir:

“Hürriyeti, insanlığı, dünya huzur ve saadetlerini, hak ve hukuk bozmaktan, çiğnemekten zevk duyanların saldırılarına çelikten zırha bürünmüş imanla karşı durup, dedelerinden sana miras kalan şecaat ve azminle döğüştüün ve bu kavgada biz inanıyoruz ki, en az on düşmanını süngünle ve yetişemediğin yerde dişlerinle parçaladın. Ölümü hiçe sayarak Türk kudret ve savaş kabiliyetini dünyaya bir kere daha gösterdin ve şerefle öldün. Ahiret muradını ve dünya şerefini, can ve kanını vererek kazandın. 32 yaşında mezarsız ve kefensiz, olarak ebedi uykuya kavuştun. Hayır... Hayır şehit kardeşim, aziz ruhun ürpermeden müsterih olabilir. Kore’ye giderken kendi hevesinle yaptırmış olduğun al sancağını, savaş arkadaşların sana hem kefen ve hem de tabut yaptılar. Anavatanda bıraktığın iki yavrunu milletçe sinemize bastık, kalbin emin olsun. Oğlun Haşim’in kulaklarına fısıldadım, senin intikamını alacaktır ve alacağız. Sen öldün, milletin sağdır. Milletin, hemşehrilerin, anan ve kardeşlerin seni takdirle yad ediyorlar ve edeceklerdir.

Yattığın yer nur olsun. Manevi huzurunda hürmet, muhabbet ve huşu ile eğiliriz, aziz ve kahraman şehidimiz.” (Özkeleş 1 Ocak 1951: 2).

Onun kişiliği ve Kırşehir sevgisi ile ilgili yine Kırşehirlili asker meslektaş, şair ve yazar Cahit Obruk ise şunları söylemektedir: *“...Ben Kore’de yalnız Türkiye’yi değil Kırşehir’i de temsil edeceğim diyen Esat, cesur, yiğit, atılgan ve bütün cepheleriyle bir Kırşehirlili idi. Gösterişin, günlük şöhretlerin, menfaatlerin üstünde yükselebilen, hayatı olduğu gibi kabullenen karakteri ile kendisini tertemiz bir samimiyetin avuçlarına terk etmiş esaslı bir yüreğe sahipti... O, Kore’ye giderken bavulunu dahi götürmemiş ve ‘yalnız bana lazım olan bir bayraktır’ demişti.”* (Obruk 31 Ocak 1951: 1).

Yine Kırşehir’in aydın gençlerinden arkadaşı ve hemşehrisi Şeref Arısoy da, onun askerlik mesleği ve Kırşehir’e bağlılığı ile ilgili düşüncelerinden şöyle söz etmektedir:

“...Seni yedi sekiz sene evvel Eskişehir Tayyare alayının genç ve atılgan tayyareci teğmeni olarak tanıdığım zaman, Türk olduğun kadar, Türk milletini sevdiğin kadar Kırşehir ve Kırşehirliliyi de seviyordun. Bütün hususiyetlerinle, mert hareketlerin ve mütevazı konuşmalarınla ne kadar çok Kırşehirlili idin. ‘Hemşehrim bütün Kırşehirliler toplanalım da bir Kırşehir günü yaşayalım’ derken, güler yüzün, biz Kırşehirlilere, Kırşehir hasretini unutturmuştu. Zaten Cahit Obruk’un da naklettiği gibi

“Ben Kore’de yalnız Türkiye’yi değil Kırşehir’i de temsil edeceğim” deyişin bu sözlerimi teyit etmiyor mu?

Evet genç teğmen, sen tayyareni uçuşa hazırlarken, alaydaki biz Kırşehirli senin heyecanla takip eder, uğultularla havalandığını görür, salimen uçuştan dönmen için dua ederdik. Fırtınalardan daha coşkunun ve taşkın ruhun yeryüzüne sığmıyordu. Hızını ve kudret kaynağını havalardan almak için tayyareci olmuştun. Fakat kader seni bu çok sevdiğin meslekten uzaklaştırdı. Piyade sınıfına geçtin, Çankırı Atış Okulu’na hareket ettiğin gün, Alayın kaybı kadar biz Kırşehirli senin de üzüntüsü sonsuzdu. Fakat gittiğin yerde yine boş durmadın. Zira vatan aşkının ve memleket sevginin seni hareketsiz bırakmıyordu. Bütün bunlara rağmen, senin havalardan inmeme azmin Kore’de yine tecelli etti. Bu sefer kahramanca ve tayyaresiz uçtun, uçan şehit ruhlariyle Kore ufuklarında kucaklaşıyorsun. Evet aziz ruhun semalarda, kıymetli hatıran hepimizin, bütün Türk milletinin kalbindedir.” (Arısoy 14 Şubat 1951: 2).

Sonuç olarak diyebiliriz ki, Türklüğü Kore’de canıyla canıyla temsil eden Kırşehir’in değerli evladı Esat Öztüzün hakkında yazılan yazıların bazılarının edebi bir değeri olmamakla birlikte, bu yazılar birer belge olarak değerlendirildiğinde çok onların önemli oldukları görülmektedir.

Öncelikle elli yedi yıl önce cereyan etmiş ve günümüzde hâlâ yankıları süren bu acımasız savaşın kahramanlarından birisi olan Esat Öztüzün ile ilgili bilgilerin gazete ve kitap sayfaları arasında kalmasına gönlümüz razı olmadı. Amacımız, güzel yurdumuzdan binlerce mil uzakta Türk’ün kahramanlık destanını yazdıran kahramanlarımızı, bu kahramanlardan birisi olan ve günümüzde unutulduğunu düşündüğümüz Kırşehirli Kd. Yzb. Esat Nadir Öztüzün’ü çeşitli yönleriyle tanıtmak, yakın tarihi hatırlamak, yaşanan acıları paylaşmaktır.

Türk Tugayı ile ilgili cepheden haberleri sıcaklığına aktaran ulusal basının yanında, sınırlı imkânlarla o günlerde Kırşehir halkına Kore Savaşı ile ilgili verdiği bilgilerle önemli bir hizmette bulunan Kırşehir Gazetesi’ne, Öztüzün ile ilgili birçok yazı ve şiir (Arısoy 14 Şubat 1951: 2) geldiği ifade edilmekte ise de, gazetede bunların zaman zaman imkân buldukça yayımlanacağı belirtilmektedir. Ancak biz Öztüzün ile ilgili araştırmamızı yaparken bu yazılardan sadece birkaçının yayımlandığını görebildik.

O günlerde Öztüzün ile ilgili bu gazetede yayımlanan yazılardan birisinde, şehidimizin adının bir mahalleye veya bir caddeye verilmesi, Kırşehir Belediye Meclisinden rica edilmektedir⁶. Bu yazıyı hazırladığım

⁶ (Arısoy 14 Şubat 1951: 2); Okul arkadaşı ve daha sonra Kırşehir Belediyesi Gelir Şefliği’nden emekli olan Şeref Özkeleş de, Kore’de şehit düşen Esat Öztüzün için

sırada, Kırşehir Belediyesinde görevli Ekrem Öztürk'le yaptığım görüşmede, “Belediye hudutları içerisinde yer alan mahalle ve cadde adları arasında Esat Öztüzün adına rastlanılmadığı...” cevabını aldım. Bir öneri olarak, şehit yüzbaşının adının Kırşehir’de doğduğu sokağa verilmesi, hatırasını daima taze ve canlı tutacaktır düşüncesindeyiz.

Türkler, uzak ve yakın tarihte, dünyanın pek çok yerinde ve özellikle Osmanlı’nın çekildiği topraklarda, isimsiz yatan şehit ve şehitlikler bırakmıştır. Bu şehitliklerde yatan kahraman Türk evlâtlarının pek azının adına, tarih kitaplarının veya diğer edebi eserlerin sayfaları arasında rastlayabiliyoruz. Kore Savaşı’nın başlamasıyla birlikte, daha önce yaşanmış ve hâlâ acıları unutulmayan savaşlar üzerine şiirler yazmış şairlerimiz gibi, yurdun her tarafından tanınmış veya ismini ilk defa duyuran şairlerimiz, daima yüreği yanık âşıklarımız, sazlarına ve kalemlerine sarılmışlar, savaşa katılan kahraman Türk askerleri için övgü dolu şiirler, destanlar, acılı ağıtlar yazmışlardır. Biz de *Kırşehir Gazetesi*’nde Öztüzün ile ilgili iki şiire rastladık. Bu şiirlerde de Kırşehir’in kahraman evladı Esat Öztüzün, Türklüğün sembolü bir kahraman olarak işlenmiştir. Şiirleri aşağıya aynen aktarıyoruz.

O tarihlerde, Kırşehir’in ilçeleri arasında yer alan (Bugün Nevşehir iline bağlı) Hacıbektaş’tan Sami Yöney adlı bir şairimiz, “*Şehit Esat Öztüzün’e*” başlıklı akrostiş⁷ bir şiir yazmıştır.

Kore’de cenk eden şehit yüzbaşı,
Orda da bıraktın abide taşı,
Ram edüp hasmını Türklüğe karşı,
Elinde yükselttin Türk bayrağını.

Kilitli kal’alar cephesiz oldun,
Akibet gününü uzakta buldun,
Heyhat yorulmazdın, şansta yoruldu,
Ruhunda seyrettin sen, yüz ağını.

Allah’ım zulmüne uğrasın düşman,
Mahvolsun, kahROLSun, dağılsın pişman,
Arslandı atamız, sen de kahraman,

“*bir anıt dikilmesini, adının bir okula, bir meydana verilmesini istemiştir.*” (Yastıman “10. 3. 1995: 2); Yastıman, “Unutulan Kore Şehidimiz: Esat Nadir Öztüzün (1)” başlıklı yazısında şehit Kd. Yzb. Esat Nadir Öztüzün’ün adının doğduğu sokakta yaşadığından söz etmektedir (Yastıman 2. 3. 1995: 1).

⁷ Akrostiş: Her dizenin ilk harfi yukarıdan aşağıya doğru okununca, ortaya bir söz çıkacak biçimde düzenlenmiş şiir (Türkçe Sözlük 1994 C. 1: 64).

Nal seslerin titretti Çin toprağını.

Iraklar, yakınlar çizmen altında,
Şanınla, şerefine gökler katına,
Eğilmez bayrağın semavatında,
Her kuvvet çözemez Türklük bağını.

İnsani beşere gördün hizmeti,
Türklüğün tarihte okunsun met'i,
Esat! Şahadette buldun şöhreti,
Semalar nasbetsin öz durağını.

Avunmaz gözlerim, yaşlar kururken,
Tükenmez yüreğim Türklük dururken.

Öz evladı sensin aziz vatanın,
Zikrettin namını Ulu Ata'nın,
Talihli uğurlu şehit yatanın,
Ürpertir ananın gül dudağını.

Zırhlardan alevdir çelikten süngün,
Ün verir savaşa girildiği gün,
Nihaî zaferin gözlenen düğün,
Eğemezler yurdun çelik ağını.

(Yöney 7 Şubat 1951: 3).

Yine Hacıbektaşlı bir şair olan Besim Ünver de “Şehit Yzb. E-sat’a” başlıklı şiirinde şöyle seslenmektedir:

Ey! Şehit yüzbaşı Esat Öztüzün,
Şehitsin yurt için ne de ak yüzün.

Sineler acıtan ne hoş sinesin,
Kahraman ırkımın tarihindedin.

Yurdun da anacak, Beşer de seni,
Ağlattın geride kalan kimseni.

Katlanmaz yürekler derin derdine,
Raslarmış kör kurşun yiğit merdine.

Ürpermiş bacının o gül dudağı,
Yerinde tükenmiş gelinlik çağı.

Annemdir, yurdunda toprağın taşın!
Armağan Türklüğe, sen savaşın.

Kahrolsun düşmanın kurtulsun beşer,
Mutlak sevimliler çok şehit düşer,

Olmuş ki, kefenin yıldızla hilâl,
Merdane göynümüz, işlemez melâl.

Uyu: Ey Türk oğlu sensin Kahraman,
Türklüğün sembolü alınıdaki şan!..
(Ünver 28 Şubat 1951: 3).

KAYNAKÇA

- AKAY, Abdullah (1985), *Kore 'de Dirilen Şehit*, Ankara.
- ALTINOK, Baki Yaşa, (2003), *Öyküleriyle Kırşehir Türküleri, Destanları, Ağutları*, Ankara.
- ARISOY, Şeref (14 Şubat 1951), “Kore Kahramanlarımızdan: Esat Öztüzün’ün Ardından”, *Kırşehir Gazetesi*, yıl: 26, S. 1053, s. 2.
- ARSLANOĞLU, H.- Arna, C. (1951), *Kore ve Kore Harbi*, Ankara.
- DENİZLİ, Ali (1994), *Kore Harbi'nde Türk Tugayları*, Genelkurmay Basımevi, Ankara.
- DORA, Celâl (1963), *Kore Savaşında Türkler 1950-1951*, İstanbul.
- KELEŞ, Şeref (1 Ocak 1951), “Kırşehirli Şehit Yzb. Esat Öztüzün”, *Kırşehir Gazetesi*, S: 1050, s. 1-2.
- KOLOĞLU, Orhan (2000). “Birleşmiş Milletler, Kore Savaşı ve Türk Askerleri...”, *Tarih ve Toplum*, S. 201, s. 32.
- Kore Harbinde Türk Silahlı Kuvvetlerinin Muharebeleri (1950-1953)* (1975), Genelkurmay Başkanlığı Harp Tarihi Başkanlığı Resmi Yayınları Seri no: 7, Ankara.
- Kore'de Cereyan Eden Muharebelerden Alınacak Dersler* (1979), (Tercüme: Lütfi Sel), Genelkurmay Basımevi, Ankara.
- OBRUK, Cahit, (31 Ocak 1951), “Şehit Yzb. Esat Öztüzün’ün Ardından”, *Kırşehir Gazetesi*, yıl: 25, S. 1051, s. 1.
- ÖKE, Mim Kemal (1990), *Unutulan Savaşın Kronolojisi: Kore, 1950-53*, İstanbul.
- POLAT, Topçu Yzb. Süleyman (1957), “Kore'ye Gidişteki Duyumuz”, *Kore Muharebeleri*, Ankara.
- SAYILAN, Nazım Dünder (1996), *Kore Harbinde Türklerle*, İstanbul.
- SOYKUT, Refik H. (1952), *Kore'de Ebedileşen Kahramanlar*, Ankara.

- SOYKUT, Refik (18 Nisan), “Kore’de Kahramanca Savaştıktan Sonra Yzb. Esat Öztüzün Nasıl Şehit Düştü?”, *Kırşehir Gazetesi*, yıl: 26, S. 1062, s. 1-2.
- TC Genelkurmay Başkanlığı (1992), *Kore Savaşı Şehitleri Biyografileri*, Ankara. *Türkçe Sözlük*, (1998), C. 1, TDK, Ankara.
- ÜNVER, Besim (28 Şubat 1951), “Şehit Yzb. Esat’a”, *Kırşehir Gazetesi*, yıl: 26, S. 1055, s. 3.
- YASTIMAN, Dursun (10. 3. 1995), “Unutulan Kore Şehidimiz: Esat Nadir Öztüzün (2)”, *Kırşehir Çiğdem Gazetesi*, yıl, 18, S. 2743, s. 2.
- YASTIMAN, Dursun (14. 4. 1995), “Unutulan Kore Şehidimiz: Esat Nadir Öztüzün (9)”, *Kırşehir Çiğdem Gazetesi*, yıl, 19, S. 2754, s. 2.
- YASTIMAN, Dursun (2. 3. 1995), “Unutulan Kore Şehidimiz: Esat Nadir Öztüzün (1)”, *Kırşehir Çiğdem Gazetesi*, yıl, 18, S. 2741, s. 1.
- YASTIMAN, Dursun, (21. 4. 1995), “Unutulan Kore Şehidimiz: Esat Nadir Öztüzün (10)”, *Kırşehir Çiğdem Gazetesi*, yıl: 19, S. 2755, s. 2.
- YASTIMAN, Dursun, (25. 4. 1995), “Unutulan Kore Şehidimiz: Esat Nadir Öztüzün (11)”, *Kırşehir Çiğdem Gazetesi*, yıl, 19, S. 2756, s. 2.
- YASTIMAN, Dursun, (30. 3. 1995), “Unutulan Kore Şehidimiz: Esat Nadir Öztüzün (7)”, *Kırşehir Çiğdem Gazetesi*, yıl, 19, S. 2749, s. 2.
- YÖNEY, Sami, (7 Şubat 1951), “Şehit Esat Öztüzün’e”, *Kırşehir Gazetesi*, yıl: 26, S. 1052, s. 3.